

Odkrivanje in delo z nadarjenimi učenci

Značilnosti nadarjenih učencev

Nadarjeni ali talentirani so tisti otroci in mladostniki, ki so bodisi na predšolski stopnji, v osnovni ali srednji šoli pokazali visoke dosežke ali potenciale na enem ali več področjih:

- Intelektualnem.
- Ustvarjalnem.
- Specifično akademskem.
- Voditeljskem (emocionalno-socialno področje).
- Umetniškem področju.
- Psihomotoričnem področju.

Ti učenci potrebujejo poleg rednega šolskega programa posebej prilagojene VIZ programe in aktivnosti.

Miselno-spoznavno področje:

- Razvito divergentno mišljenje (fluentnost, fleksibilnost, originalnost, elaboracija).
- Razvito logično mišljenje (analiza, abstrahiranje, posploševanje, sposobnost sklepanja).
- Nenavadna domišljija.
- Natančnost opazovanja.
- Dober spomin.
- Smisel za humor.

Učno-storilnostno področje:

- Široka razgledanost.
- Visoka učna uspešnost.
- Bogato besedišče.
- Hitro branje.
- Spretnost v eni od umetniških dejavnosti (glasba, ples, risanje, dramatizacija itd.).
- Motorična spretnost in vzdržljivost.

Motivacija:

- Visoke aspiracije in potreba po doseganju odličnosti.
- Radovednost.
- Raznoliki in močno izraženi interesi.
- Vztrajnost pri reševanju nalog.
- Visoka storilnostna motivacija.
- Uživanje v dosežkih.

Socialno-čustveno področje:

- Nekonformizem.
- Močno razvit občutek za pravičnost.

- Neodvisnost in samostojnost.
- Sposobnost vodenja in vplivanja na druge.
- Izrazit smisel za organizacijo.
- Empatičnost.

Značilnosti nadarjenih učencev, na katere moramo biti posebej pozorni:

- Nezainteresiranost za šolo in udeležbo v šolskih dogajanjih.
- Strah pred spraševanjem.
- Nizka samopodoba, pomanjkanje samozaupanja.
- Nesposobnost tvornega delovanja pri skupinskem delu.
- Učenca ni možno motivirati z običajnimi spodbudami (dobrimi ocenami, nagrajevanjem pridnosti, navdušenjem učitelja ...).
- Slaba pozornost.
- Čustvena in socialna nezrelost.

Kriteriji, ki jih upoštevamo pri evidentiranju nadarjenih učencev:

- **UČNI USPEH** – Učenec dosledno izkazuje odličen učni uspeh (v 1. triadi se upošteva opisna ocena – učenec mora doseči višje oz. celo najvišje standarde, da je lahko evidentiran kot nadarjen).
- **DOSEŽKI** – Izjemni dosežki na likovnem, glasbenem, tehničnem, športnem in drugih področjih.
- **UČITELJEVO MNENJE** – O učencu si ga je oblikoval med vzgojno-izobraževalnim procesom.
- **TEKMOVANJA** – Udeležba in dobri rezultati na regijskih in državnih tekmovanjih.
- **HOBII** – Trajnejše aktivnosti, za katere ima učenec močan interes in v katerih dosega nadpovprečne rezultate.
- **MNENJE ŠSS** – Šolska svetovalna služba oblikuje svoje mnenje na osnovi obstoječe evidence o učencu z razrednimi in drugimi učitelji, knjižničarjem in mentorji interesnih in drugih dejavnosti.

V skupino evidentiranih so izbrani učenci, ki izpolnjujejo vsaj enega od navedenih kriterijev.

Kako poteka odkrivanje nadarjenih učencev:

1. Evidentiranje.
2. Identifikacija.
3. Seznanitev in mnenje staršev.

Identifikacija nadarjenih učencev zajema poglobljeno in podrobnejšo obravnavo evidentiranih učencev in vključuje naslednja merila:

- **OCENA UČITELJEV** – učitelji podajo oceno o že evidentiranih učencih s pomočjo ocenjevalne lestvice, ki zajema različna področja.
- **TESTI** – za ocenjevanje se lahko izberejo različni metodološko neoporečni instrumenti, ki zajemajo zgoraj navedena področja.

- Test sposobnosti – individualni ali skupinski test (npr. WISC, Ravenove progresivne matrice)
- Test ustvarjalnosti – (npr. Torranceovi testi ustvarjalnega mišljenja ...)

Testa sposobnosti in ustvarjalnosti izvede in ovrednoti za to usposobljen psiholog.

Kot nadarjeni oziroma talentirani so identificirani tisti učenci, ki so vsaj na enem od kriterijev dosegli nadpovprečen rezultat. Ugotovitev o tem, da je učenec nadarjen, se sprejme na sestanku razrednega učiteljskega zbora, na katerem sodelujeta tudi šolska svetovalna služba in psiholog.

Učenec je identificiran za nadarjenega oziroma talentiranega učenca, če je vsaj na enem od kriterijev dosegel nadpovprečen rezultat.

- SEZNANITEV IN MNENJE STARŠEV je zadnja stopnja odkrivanja nadarjenih, ko svetovalna služba skupaj z razrednikom seznanj starše, da je bil njihov otrok spoznan za nadarjenega in pridobi tudi njihovo mnenje o otroku.

Postopek odkrivanja nadarjenih učencev ni enak v vseh treh obdobjih devetletne OŠ. V prvi triadi se izvedeta samo prva in tretja stopnja postopka (evidentiranje ter seznanitev in mnenje staršev). V drugi triadi (ali po potrebi v tretji) pa se izvede tudi druga stopnja postopka (identifikacija) ter se ponovno seznanj starše in pridobi njihovo mnenje o otroku.

Za učence, ki so bili zaradi različnih vzrokov pri postopku odkrivanja izpuščeni oziroma spregledani, se postopek izvede v celoti v drugi ali tretji triadi.

Odkrite nadarjene učence se tekoče spremlja (procesna diagnostika). Dokumentacija o nadarjenih učencih se arhivira na šoli, vodi pa jo šolska svetovalna služba.